

JANEZ REPNIK

Koroški slikar Janez Repnik se posveča izključno socialni tematiki v okviru žanrske motivike z osnovno vsebino trpljenja, pri čemer se je izrazno usmeril v ekspresivno, rustika no stilizirano figuraliko v okviru ohlapnega pojma naive, ki pa ga, predvsem zaradi psihološke poglobljenosti, tudi presega. Umetnik svoje pretresljive refleksije občečloveškega trpljenja pogosto obravnava iz religioznega vidika, pri čemer spremlja trpni passio tvorni compassio, božje sofrpljenje, kot odrešujoče sočutje v eshatološkem kontekstu. Ekspresivno deformirana človeška telesa, odeta v kmetsko preprosta, z valovitimi draperijami pomečkana oblačila, so grčasto členjena in spominjajo na izruvane korenine, iz katerih so pravkar izpuhteli vsi življenski sokovi. Izmučene obraze v prvi vrsti zaznamujejo mandljaste, temnorjave, avtoportretne učinkujoče oči, katerih edino znamenje življenja so belo svetleče se zenice. Tako zre skozi oči upodobljenec v opazovalce sam avtor. Zrkla so obrobjena z močno poudarjenima vekama v obliki ribe, kar lahko morda interpretiramo v smislu krščanskega simbola ichtis (IHS). Hkrati vzbujajo pozornost močni in podolgovati nosovi, ki skupaj z očesoma tvorijo obliko križa, dolgotrajno trpljenje pa še poudarjajo razbrazdana čela in nagubana lica, kot bi opazovali zorano, vendar že jalovo njivo, z aluzijami na kmetsko okolje, iz katerega večinoma izhajajo umetnikovi karakterji. Z enako pozomostjo kot glave oblikuje avtor tudi naproporcionalno velike dlani (skoraj kot nekakšno orodje), s katerimi ljudje krčevito gestikulirajo, iščoč opore, se držijo za glavo ali pa se objemajo. Dlani pogosto tudi sklepajo, bodisi v molitvi ali v znamenju obupa, kar bistveno prispeva k stopnjevanju dramatičnosti dogajanja. Nič manj pomembno likovno in vsebinsko vlogo kot ljudje imajo zidovi, saj se večina

dogajanja vrši v interijerjih, praviloma v cerkvi, krčmi, čakalnici ali doma. Janez Repnik simbolično poudarja razbrazdano strukturo stene, ki se zdi, kot bi bila odraz ranjene človeške duše. Na stenah visijo različni spominki, fotografije ali nabožni predmeti, kot so rožni venci, poljubne nabožne slikarije na steklo (pieta), rezbarjene podobice svetnikov (Marija) in razpela, kjer pa je trpeči Kristus (patiens) pogosto upodobljen kot živo bitje, iz mesa in kosti, ne pa iz lesa. Tako postavi avtor evangelijsko pasionsko dogajanje v "realni" čas. Kakor ljudje so torej tudi zidovi žive priče dogodkov in soudeleženi v pasionski drami, ki se ni odigrala le enkrat v zgodovini s trpljenjem Boga-človeka, marveč se odvija neprestano in povsod in vsakomur. Stena je lahko tudi izrisana ali izpisana z izpovednimi grafiti, ki so pogosto hudomušni ali ironični, kot na primer "daj mi malo trave, da pozabim na težave" ali "ljubo doma, kdor ga ima" nad smetiščem, kjer prebivajo klošarji. Priljubljen Repnikov rekvizit za "kopičenje nesreče" je tudi miza, kamor ljudje poleg rok polagajo predvsem kozarce in steklenice z alkoholnimi pijačami, pepelnike s cigaretami, krožnike s pičlo hrano ter e izjemoma vaze z rožami. Tako miza kot stena imata hkrati perspektivno vlogo, saj so figure praviloma postavljene pred asimetrično komponiran vogal v smislu globinske diagonale, iluzija prostora pa je lahko poudarjena še s svetlobnim kontrastiranjem. Kakorkoli že, Repnikov prostor zmeraj učinkuje klavstrofobično, kot zaporska celica, s pomenom brezizhodnosti zemeljskega življenja, čigar edina, dasiravno negotova tolažba je vera v vstajenje in življenje v onostranstvu. Kot sredstvo psihološke sugestije ujetosti deluje tudi barvna redukcija na prevladujoče zemeljske, torej sive in rjave barvne odtenke, dopolnjujoč vseprisotno htonično simboliko: Prah si in v prah se povrneš."

Mario Berdič